

حقوق ارتباطات

نویسندگان: دکتر کاظم معتمدنژاد و دکتر رویا معتمدنژاد
انتشارات: دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها
تهران: ۱۳۸۶
دکتر محمدرضا رسولی

شامل "حقوق پست"، "حقوق تلگراف و تلفن و بی‌سیم" و "حقوق ماهواره‌های ارتباطی" است.

همچنین شاخه حقوق ارتباطات رایانه‌ای زیرشاخه‌های "حقوق انفورماتیک"، "حقوق تله‌ساتیک"، "حقوق کامپیوتر" و "حقوق اینترنت" را شامل می‌شود.

حقوق مطبوعات به دلیل تقدم تاریخی و پیشگام بودن در تامین آزادی‌های بیان و حق دسترسی همگان به اطلاعات، در خلق اصول و مقررات حاکم بر اداره موسسات ارتباطی سهم زیادی داشته است. به همین دلیل بسیاری از مقررات رشته‌های حقوقی ارتباطات نوین بر مبنای تجارب سه قرن اخیر حقوق مطبوعات و پس از آن حقوق ارتباطات سمعی و بصری و ارتباطات دور شکل گرفته‌اند.

برای این منظور سه فصل اول کتاب حقوق ارتباطات عمدتاً شامل تعاریف و برداشته‌ها از مفهوم حقوق و حقوق ارتباطات مسایل تاریخی و آزادی بیان و مطبوعات. مبانی فلسفی و ارکان حقوقی آزادی مطبوعات و اطلاعات و همچنین نظریه‌ها و نظام‌های آزادی و کنترل مطبوعات و سایر وسایل ارتباط جمعی پرداخته است.

و در فصل چهارم مباحث مربوط به آزادی اطلاعات در عرصه روابط بین‌الملل و رویکردهای مختلف این موضوع را بررسی کرده و در فصل پایانی مصوبات سازمان‌های منطقه‌ای در خصوص آزادی بیان و اطلاعات که شامل اعلامیه‌ها، اطلاعیه‌ها، عهدنامه‌ها و ابزارهای حقوقی در این حوزه است، مطرح شده است.

کتاب حقوق ارتباطات جزء معدود کتاب‌هایی است که دو حوزه علوم ارتباطات و حقوق را به یکدیگر پیوند داده و مسایل حقوقی مربوط به اداره موسسات ارتباطی، بحث حدود و آزادی‌ها و مقررات و نحوه برخورد با وسایل ارتباطی را در جوامع مختلف مورد بررسی قرار داده است.

نظر به اینکه نویسندگان از متخصصان به نام و برجسته دو حوزه حقوق و ارتباطات هستند با نگاهی جامع و فراگیر موضوعات مورد بحث در این حوزه را مورد توجه علمی خود قرار داده‌اند که مطالعه کتاب را به دانشجویان رشته‌های علوم ارتباطات، روزنامه‌نگاری و حقوق و همچنین کارگزاران و دست‌اندرکاران مطبوعات و ارتباطات توصیه می‌کنیم.

کتاب حقوق ارتباطات اثر مشترک دکتر کاظم معتمدنژاد و دکتر رویا معتمدنژاد از نخستین منابع و ماخذ جامع به زبان فارسی محسوب می‌شود که در ۵۷۷ صفحه از سوی انتشارات دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها به چاپ رسیده است.

کار تهیه و تدوین این کتاب که قدمت ۳۰ ساله دارد از سال ۱۳۵۷ برای دانشجویان رشته ارتباطات در دانشکده علوم ارتباطات شروع شده و در سالهای بعد تکمیل و تدقیق گردیده و اکنون جلد اول آن به علاقمندان این رشته ارائه شده است.

به زعم نویسنده کتاب؛ ضرورت انتشار و پرداختن به مباحث مهم حقوق و آزادی‌های مطبوعات به ویژه در اوج جنبش انقلابی مردم و پس از انقلاب اسلامی ۵۷ از دلایل پرداختن به نگارش کتاب بوده است.

حقوق ارتباطات رشته جدیدی است که از نیمه دوم قرن بیستم با گسترش رسانه‌های نوین ارتباطی مورد توجه و اهمیت قرار گرفته است. به موازات رشد و توسعه ارتباطات جمعی در کشورهای جهان ضرورت تدوین مقررات ویژه این وسایل نیز پیدا شد.

از نگاه حقوقی کلیه فعالیت‌هایی که از طریق نوشتار، گفتار، صوت و یا هر گونه نشانه‌ای در جامعه صورت می‌پذیرند و به شکل بیان عمومی در معرفی رویدادها، داده‌ها، اندیشه‌ها، احساسات و عقاید کمک می‌کنند جنبه ارتباطی دارند، از اینرو موسسات، افراد و نهادهایی که در این حوزه قدم برمی‌دارند همگی در قلمرو مقررات‌گذاری "حقوق ارتباطات" قرار می‌گیرند.

بر این اساس رشته حقوق ارتباطات که کانون مرکزی آن را مفاهیم انتشار یا اعلان تشکیل می‌دهند از لحاظ موضوع و قلمرو دارای سه شاخه اصلی "حقوق ارتباطات جمعی"، "حقوق ارتباطات دور" و "حقوق ارتباطات رایانه‌ای" است. که شاخه حقوق ارتباطات جمعی زیرشاخه‌های "حقوق مطبوعات"، "حقوق سینما" و "حقوق رادیو و تلویزیون" را در برمی‌گیرد و شاخه "حقوق ارتباطات دور"